

TOURIST

guide

Eastern Serbia

RARIS - Regionalna agencija za razvoj istočne Srbije, ima zadovoljstvo
da Vam predstavi Turistički vodič istočne Srbije.

Naša želja je da Vam približmo čaroliju istočne Srbije. Pozivamo Vas
da nas posetite i doživite lepe trenutke. Uložili smo puno truda da
Vam predstavimo istočnu Srbiju onakvom kakva ona zaista jeste.
Ovaj Turistički vodič vam prikazuje samo deo naše ponude. Više o
njoj možete pogledati na www.traveleastserbia.org
A sve ostalo, sve ostalo kada dođete...

Turistički vodič istočne Srbije se realizuje u okviru projekta „Promoting economic development in Eastern Serbia“ koji je podržao Canada Fund, Ambasade Kanade u Srbiji. RARIS i gradjani istočne Srbije se zahvaljuju Canada Fundu na ovoj podršci.

Nekada davno sve je počelo od Lepenskog vira, gde su svoje domove izgradili praistorijski ljudi. Palate, mostove, banjska kupatila i vojna utvrđenja gradili su Rimljani, a srednjevekovni vladari ostavili su tragove pismenosti i vere.

Dunavom spojena sa celim svetom, izvan gužve velikih urbanih sredina, a dovoljno blizu. Najviši vrh Srbije nalazi se baš ovde, na Staroj planini. Istočna Srbija čuva svoje vekovno nasleđe, netaknuto prirodu, planine, običaje i ljude. Njih danas ima blizu 300.000 i žive u osam opština.

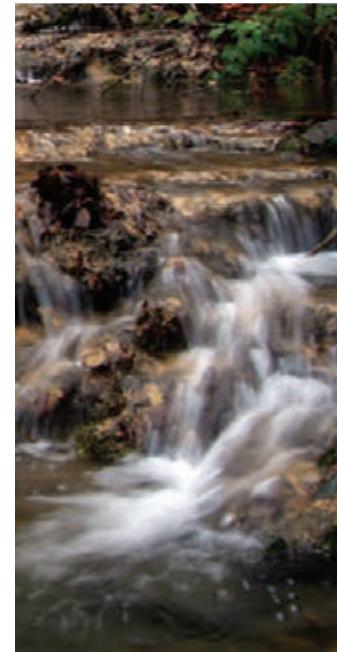
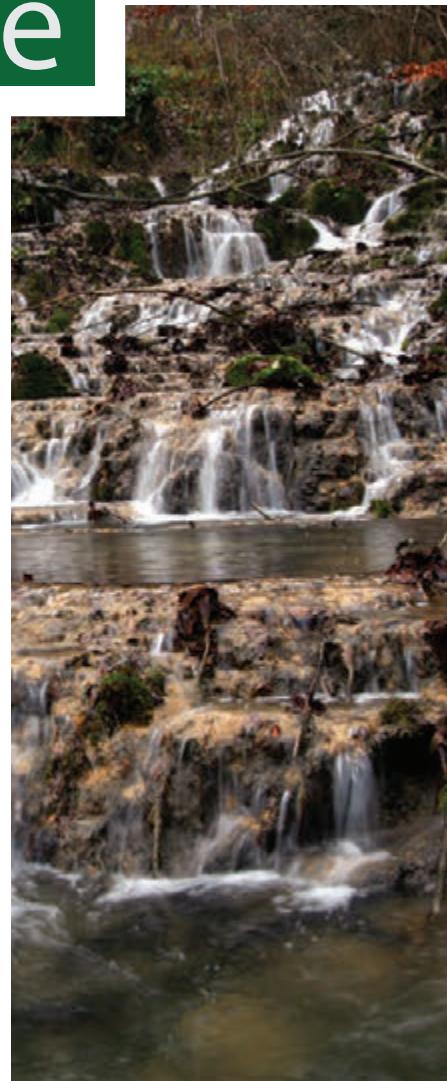

Towns

Šetnja kroz gradove počinje u Zaječaru, putevima legendarnog glumca Zorana Radmilovića, a nastavlja se na jednom od sedam mostova i staroj čaršiji Knjaževca. U Sokobanji se predahne na nekoj od klupa, na kojoj je sedeо Ivo Andrić, pa dalje do Boljevca i mističnog Rtnja. Bor otvara vrata istorije u jednoj od retkih u Evropi i jedinstvenoj ustanovi u Srbiji, Muzeju rudarstva i metalurgije. Na ulazu u Nacionalni park "Đerdap" nalazi se zlatni grad Majdanpek. Nizvodno Dunavom do Kladova, sa alasima se uživa u ribljoj čorbi, a šetnja završava u Negotinu kroz čije ulice odzvanjaju zvuci Mokranjčevih Rukoveti.

Nature

Veliki broj endemskih vrsta biljnog i životinjskog sveta kojih ponajviše ima u Nacionalnom parku "Djerdap", daju posebnu draž ovim predelima. Šetnja Dubašnicom, Miročem, Stolom, Starom planinom... odmara i relaksira svakog gosta.

Možete isprobati ribolovačku sreću u lovnu pastrmke u bistrim planinskim rekama i potocima Istočne Srbije ili kapitalnog soma na Dunavu, a lovce očekuje hiljade hektara lovišta. Lokalno stanovništvo rado će vam pokazati kako se koriste biljke iz prirode, kao što je rtanjski čaj, koji u svetu raste samo na obroncima Rtnja. Kada dan ustupi mesto svežini noći, uz pucketanje vatre čujte i legende koje se ovde rado pričaju.

Lepenski vir

Arheolog svetskog glasa, dr Dragoslav Srejović 1965. godine otpočeo je iskopavanja na desnoj obali Dunava, u Đerdapskoj klisuri. Tada nije ni slutio da će naići na središte jedne od najblistavijih kultura praistorije. Na arheološkoj karti Evrope Lepenski vir danas je upisan kao jedno od najznačajnijih nalazišta iz doba mezeolita i neolita. U njemu su, sve do pred kraj ledenog doba, u periodu od 6500. do 4500. godine pre nove ere, živeli stočari, lovci, ribolovci, sakupljači hrane, tvorci monumentalnih skulptura od kamenja.

Felix Romuliana

U Gamzigradu, 11 kilometara zapadno od Zaječara, nalazi se Felix Romuliana, palata rimskog cara Gaja Valerija Maksimijana Galerija, jednog od šesnaest imperatora Rimskog carstva, rođenih na tlu današnje Srbije. Romuliana potiče s kraja III i početka IV veka nove ere. Prostire se na šest i po hektara, a raskošnu palatu krase podni mozaici koji se mogu meriti sa najboljim ostvarenjima kasnoantičkog doba u Evropi.

Od 2007. Felix Romuliana nalazi se na UNESCO-voj listi svetske kulturne baštine.

Banje

Boraveći na prostoru istočne Srbije, Rimljani u davna vremena otkriše lekovite vode i na njima izgradiše kupatila, banje. U njima se vekovima okupljaju krunisane glave, otmeni svet, boemi, pisci. Nobelovac Ivo Andrić, te Branislav Nušić, Stevan Sremac, Isidora Sekulić, bejahu stalni gosti Sokobanje. Ona je danas jedna od najposećenijih banja u Srbiji, sa tradicijom turizma, dugom gotovo dva veka. Još je turski putopisac Evlija Čelebija 1663. godine pisao o sokobanjskom javnom kupatilu. Smeštena je u kotlini između planina Ozren i Rtanj, na obalama reke Moravice. Sokobanja je zbog visoke koncentracije kiseonika, ozona i negativnih jona u vazduhu, idealno mesto za lečenje raznih bolesti. Uz brojne sadržaje tokom čitavog leta, Sokobanju poseti preko 100 hiljada turista godišnje.

Na jedanaestom kilometru zapadno od Zaječara, u dolini Crnog Timoka, nalazi se Gamzigradska banja. Idealno je mesto za rehabilitaciju oboljenja perifernih krvnih sudova i vibracionih bolesti. Gamzigradska banja ima više izvora termomineralne vode, temperature od 38 do 43 stepena, te nije slučajno rimski car Galerije baš ovde podigao svoju palatu. U Gamzigradu se nalazi i jedna od najstarijih hidrocentrala u Srbiji, podignuta 1909 godine.

Na nekadašnjem putu svile, desetak kilometara od Bora, smeštena je Brestovačka banja. U prošlosti, deset izvora termomineralne vode, koristili su i Rimljani, Vizantijci i Turci u čije vreme je podignuto kupatilo (hamam) a 1837. godine Miloš je podigao svoj konak. Prvo kupatilo otvoreno je 1906. godine. Voda je bogata kalijumom, kalcijumom, jodom i drugim sastojcima, a pogoduje lečenju reumatizma zglobova i mišića, malokrvnosti, nesanici i iscrpljenosti. Istorija beleži i podatak da je Brestovačka banja bila omiljeno mesto dve srpske dinastije - Obrenović i Karađorđević.

Razvoj banjskog turizma i njegovo prilagođavanje i najzahtevnijim turistima, u stalom je usponu i u Banji Jošanici, Nikoličevu i Rgoštu.

The D a n u b e

Tek kada dođete u istočnu Srbiju, shvatite šta je Johan Štraus imao na umu, kad je komponovao "Na lepom plavom Dunavu", jer se ovde ova moćna reka predstavlja u svojoj snazi i veličini. Većim delom svog toka kroz istočnu Srbiju, Dunav prolazi kroz nacionalni park "Đerdap". Đerdapska klisura, gde je Dunav najdublji i najuži najveća je u Evropi, a bogata istorija svedoči o prisustvu ljudi na ovim prostorima još 6500 godina pre nove ere.

Još je rimski car Trajan pokušao da ukroti Dunav, gradeći puteve i mostove, a to je samo donekle pošlo za rukom modernim graditeljima hidrocentrala. U vreme sadašnje Dunav je idealno mesto za odmor na uređenim plažama i kampovima, uz druženje sa alasima koji na sred Dunava bućkom love soma.

W

I

N

T

E

R

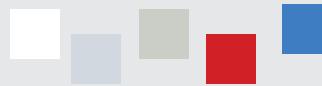

Stara planina, which is mostly spread through eastern Serbia, is the natural border between Serbia and Bulgaria. Tourist Centre "Babin Zub" on Stara Planina, at an altitude of 1780 meters, is becoming increasingly attractive for lovers of alpine skiing, snowboarders, and for those who are making first steps on skis.

Sa pogledom na najviši vrh Srbije, Midžor (2169 metara), u parku prirode izuzetne lepote, skijašima su na raspolaganju četvorosedna žičara, na stazi "Konjarnik", dužine 1155 metara, ski lift-sidro, na stazi "Sunčana dolina" dug 637 metara i baby lift na padini "Markova livada".

Ski centar Rajkovo smešten je na četiri kilometra od Majdanpeka i na njemu postoje dve staze za skijanje, dužine oko 1200 metara.

U Istočnoj srpskoj možete skijati i u gradu. Skijalište u park šumi Kraljevica u Zaječaru nalazi se na samo pet minuta hoda od centra grada. Ski staza je duga 650 metara, a ski liftom se začas stigne na njen vrh. Kod Boljevca rekreativcima i početnicima namenjena je 280 metara duga staza za skijanje na planini Rtanj. Stanovnici Bora i njihovi gosti mogu da biraju hoće li skijati na planini Stol, na Crnom Vrhu, ili na Savači nadomak Borskog jezera.

Nasleđa

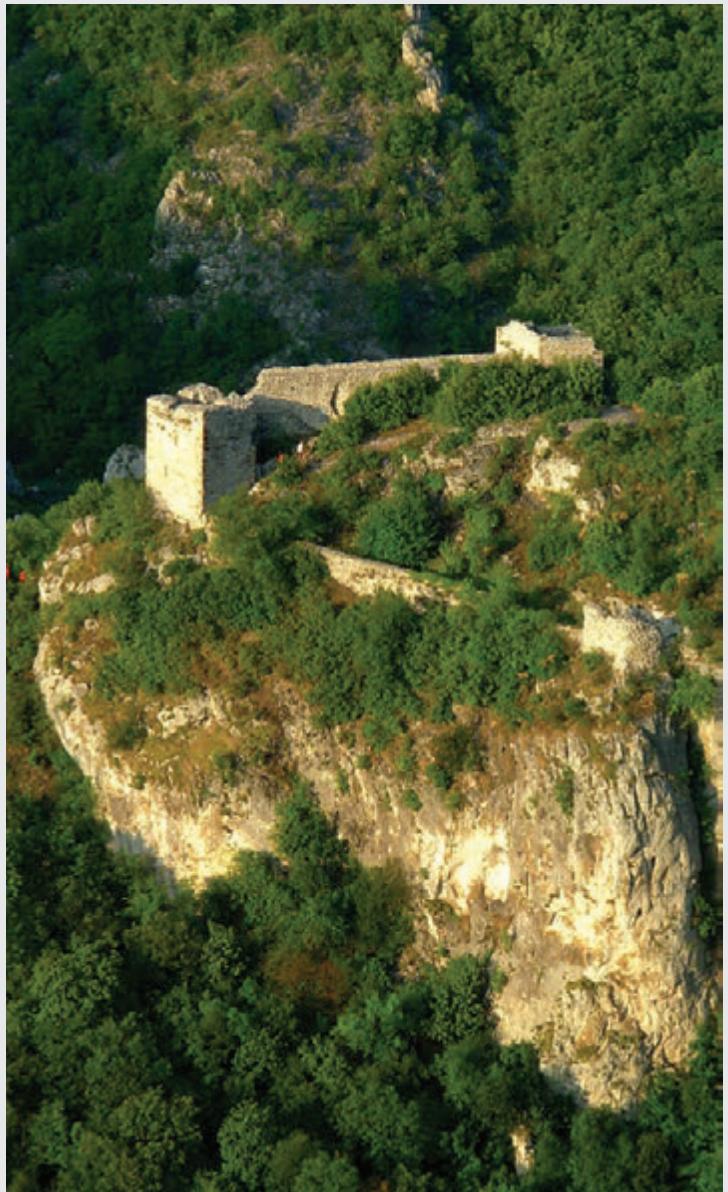
Timacum minus je najstarije rimske vojne utvrđenje u istočnoj Srbiji. Datira iz prvog veka naše ere. Unutrašnjost utvrđenja ispunjena je različitim građevinama. Lapidarium, sa rimskim kamenim spomenicima, nalazi se u Arheo-etno parku, smeštenom u dvorištu škole, u obližnjem selu Ravna.

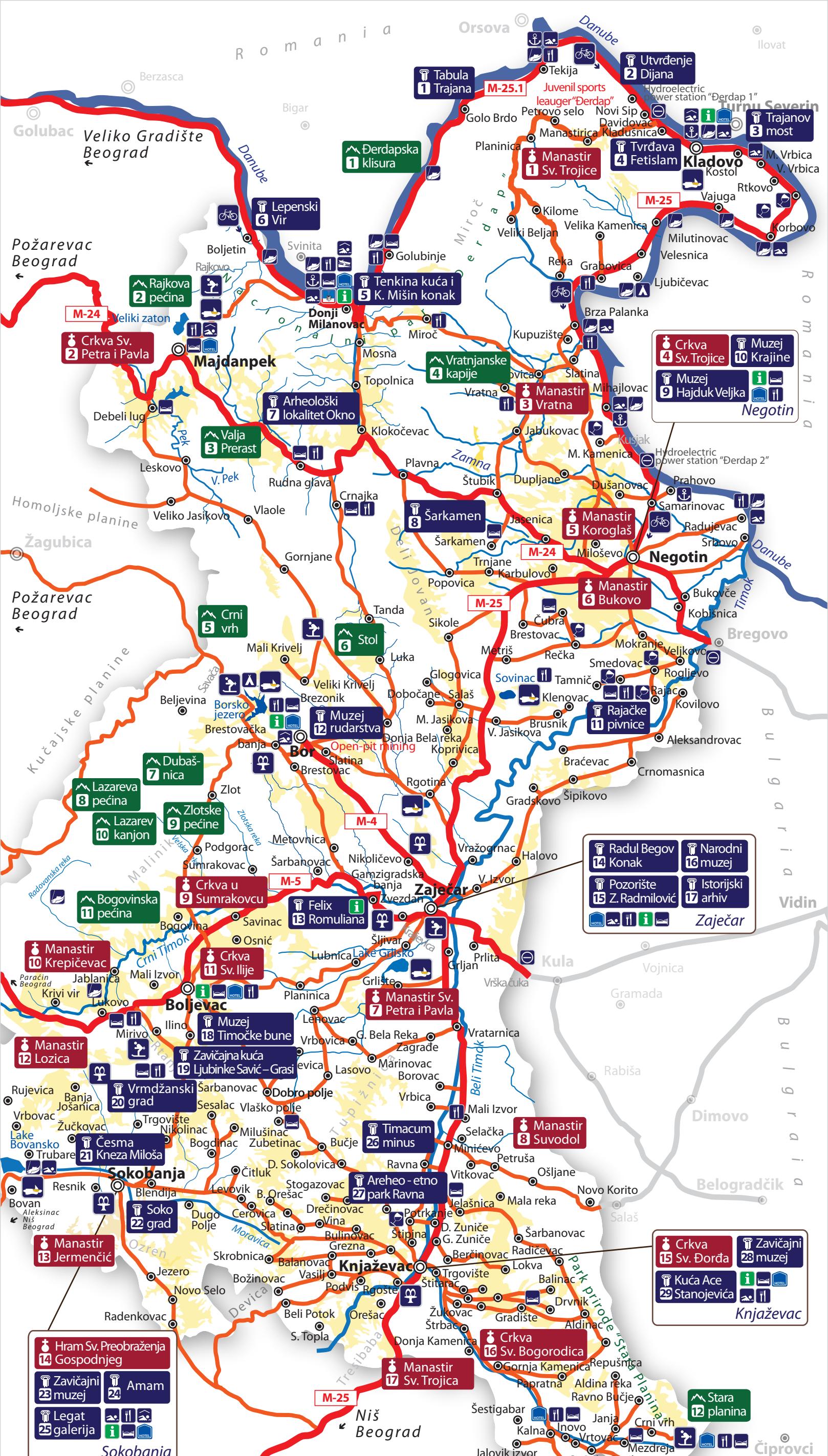
Savladavši dunavsko i planinsko stenje, rimski car Trajan sagradio je put kroz Đerdapsku klisuru, sve do mesta gde je podigao most na Dunavu. Gradnja puta završena je 103. godine, a ovaj veliki poduhvat, ovekovečen je Trajanovom tablom, sa latinskim natpisom. Trajanova tabla se nalazi u Đerdapskoj klisuri između Donjeg Milanovca i Kladova, i vidljiva je samo sa Dunava.

Sa vladavinom cara Trajana povezuje se i bivše vojno utvrđenje Dijana, danas arheološki lokalitet na obali Dunava, između Hidroelektrane "Đerdap 1" i Kladova. Arheološki lokalitet Šarkamen smešten je 25 kilometara od Negotina. Potiče iz kasnoantičkog perioda, s kraja trećeg i početka četvrtog veka. Bilo je to sedište rimskog cara Maksimina Daje. Mala riznica carskog zlatnog nakita sa Šarkamena, danas se čuva u Narodnom muzeju u Beogradu.

Na Dunavu, zapadno od Kladova nalazi se Tvrđava Fetislam. Ovu "Kapiju mira", kako se prevodi naziv, sagradili su Turci u XVI i XVII veku, a na upravu srpskom narodu predata je 1867. godine.

Da bi se odbranio od Avara i Slovена, rimski car Justinijan, na uspravnoj steni iznad reke Moravice, kod Sokobanje, sagradio je Sokograd. I posle Rimljana, Sokograd je bio sklonište raznih vojski, a predanje kaže da je u njemu često utočište nalazio i legendarni Hajduk Veljko Petrović.

Legenda

Kulturno nasleđe	Jezero	Restoran	Vinarija
Crkve / Manastiri	Biciklistička staza	Hotel	Ribolov
Prirodne vrednosti	Skijalište	Prenoćište	Pristan
Termalni izvor		Kamp	Pristan za čamce
		Bazén	Granični prelaz
		Zatvoreni bazén	Info centar

More info on pages 31 - 35

**Turistička karta
Istočne Srbije**

Vino

Gajenje vinove loze na sunčanim brežuljcima istočne Srbije seže u daleku prošlost. Poznato je da se vino proizvodilo u vreme vladavine cara Marka Aurelija Proba u trećem veku. Ovde se i danas vino proizvodi, kako tradicionalno, tako i na savremenim načinima. Vinski podrumi su pravi mali muzeji, a posebno su atraktivni kompleksi podruma za spremanje vina u Rajcu, kod Negotina, poznatiji kao pivnice. Pivnica još ima i u Štubiku, Rogljevu i Smedovcu.

Kvalitetnim vinima mogu se pohvaliti i proizvođači sa Knjaževačkog vinogorja, gde je u selu Ravna formiran i muzej vina. Sortna grožđa rizling, šardone, vranac, kao i druga tradicionalna, osnova su za kvalitetna vina, koja se služe u restoranima, ali i u gotovo svakoj kući. Zbog svega toga Istočna Srbija nezaobilazna je tačka na vinskim putevima Srbije.

Put vina, Negotin

Put vina, Knjaževac

Crkve i Manastiri

Obilazak sakralnih objekata istočne Srbije počinje na obali Trgoviškog Timoka, u Donjoj Kamenici, sa Crkvom Presvete Bogorodice. Izgrađena je početkom XIV veka i predstavlja kombinaciju romantike, gotike i moravske arhitekture. Na samo par kilometara odatle nalazi se i manastir Svetе Trojice, koji je podignut u XV veku. U donjem toku Timoka, u miru stoljetnih šuma nalazi se ženski manastir Suvodol, a niže kraj sela Grlišta manastir Svetog Petra i Pavla. Na planini Ozren nalazi se manastir Jermenčić koga su 1392. sagradili jermenski kaluđeri, a u okolini Boljevca manastiri Lapušnja, Krepičevac i crkva Lozica, za koju se pretpostavlja da je nakada bila manastir.

Crkva Svetе Trojice u Negotinu svojom monumentalnošću daje poseban pečat starom gradskom jezgu. U blizini grada je i manastir Bukovo podignut u vreme Kralja Milutina, krajem XIII veka, kao i manastiri Koroglaš i Vratna. Nedaleko od manastira Vratna, nalaze se i vratnjaske kapije, poseban prirodni fenomen koga čine ogromne kamene kapije - prerast, koje spajaju kanjon.

Manastirica leži na malom potoku Šajna, 20 kilometara od Kladova i u njemu je po predanjimu kćer kneza Lazara našla utočište bežeći sa istoka. Više puta je rušen i obnavljan.

Crkva Uspenja Svetе Bogorodice i Crkva Silazak Svetog Duha, najznačajniji su verski objekti u Opštini Bor. Crkva u Majdanpeku posvećena je Sv. apostolima Petru i Pavlu koje su majdanpečki rudari uzeli za svoje zaštitnike.

Lakes

Nedaleko od Sokobanje, smestilo se Bovansko jezero. Na dužini od oko sedam kilometara, sreću se brojni ribolovci, koji u potrazi za dobrim ulovom, na Bovan svake godine stižu iz čitave Srbije. U Grliško jezero ulivaju se dve rečice, a pored jezera, u četinarskoj šumi, nalazi se manastir Svetog Petra i Pavla. Atraktivno za izletnike, kupače i ljubitelje prirode je jezero Sovinac, uređeni auto-kamp i mali motel, idealno su mesto za porodični odmor. Borsko jezero smešteno je u podnožju planine Crni vrh. Prozirno je sa bistrom planinskom vodom, okruženo šumom, zelenim proplancima i livadama. Uređeni tereni za male sportove, trim staze, predstavljaju idealno mesto za pripreme sportista. Atraktivna za odmor, šetnju i ribolov su i Rgotsko jezero, Suton, Valja mare, Vrmdžansko jezero i jezera u Kladovu.

Rural tourism

Onima kojima je dosta užurbanog gradskog života otvorena su vrata brojnih seoskih kuća istočne Srbije. Čist vazduh u regionu najbogatijem šumama u Srbiji, šetnje netaknutom prirodom punom izvora bistre planinske vode, tradicionalna domaća kuhinja i dobro vino deo su ponude.

Boravak na selu pruža mogućnost aktivnog odmora, uz prisustovanje arhaičnim običajima i manifestacijama koje su česte u ovim krajevima.

Gostoljubivi domaćini izaći će u susret željama gostiju, pa je moguće da se okušate u muži ovaca, košenju sena ili spremanju sira.

S|p|o|r|t|s

tourism

U banjama, kraj jezera i reka, kao i u samim gradovima, postoje vrhunski uslovi za pripeme profesionalaca u svim sportovima, ali i za rekreativce. Na raspolaganju su im tereni za tenis, fudbal, košarku, odbojku, rukomet, stoni tenis, kuglane, staze zdravlja, zatvoreni i otvoreni bazeni. Ne manje važno je i to da u ovoj regiji postoji spremnost da se udovolji specifičnim potrebama i zahtevima sportista i sportskih ekipa. Gotovo po pravilu, nakon priprema u istočnoj Srbiji, svi oni sa takmičenja donose najviša odličja.

Congress tourism

Poslovni čovek trećeg milenijuma najradije će svoje vreme organizovati tako da spoji lepo i korisno.

Upravo u toj činjenici, istočna Srbija videla je šansu, otvorivši svoje kapacitete za organizatore poslovnih sastanaka, radionica, kongresa, stručnih skupova, savetovanja, konferencija i seminara. Visok nivo turističkih i ugostiteljskih kapaciteta učesnicima skupova i gostima omogućuje brojne i odlično organizovane programe pre, tokom i posle događaja, ispunjavajući sve zahteve učesnika.

Sve je više kompanija i organizacija koje biraju mirnoću istočne Srbije za svoje poslovne dogadjaje.

Events

Na tradiciji kulturnog nasleđa u istočnoj Srbiji nastao je veliki broj manifestacija, a duh modernog vremena stvorio je programe za novi milenijum. Svima je zajedničko višegodišnje trajanje.

■ Susreti sela opštine Bor *Februar/April, Bor*

Takmičenje borskih sela u kulturnom stvaralaštvu.

■ „Bekrijada“ – muška i ženska zabava *Prve i zadnje nedelje velikog posta, Boljevac*

Tradicionalna zabava uz negovanje izvornog narodnog stvaralaštva i gastronomskih priredbi. Titulu pobjednika zabave odnosi učesnik koji se najbolje veseli i najviše pojede i popije. Na muškoj zabavi ženama je pristup zabranjen. Međutim, žene ne ostaju dužne, već organizuju žensku Bekrijadu. Propozicije su iste.

■ Easter Days of folklore *Drugi dan Uskrsa, Crnajka kod Majdanpeka*

Smotra narodnog stvaralaštva, običaja i igara. Osim revijalnog nastupa kulturno umetničkih društava iz zemlje i inostranstva, manifestacija sadrži takmičarski deo u atraktivnim, gotovo zaboravljenim pastirskim igrama (klis, paorka, nošenje jajeta u kašiki).

■ Jadriličarska Regata - Bovansko jezero *20-26 April, Sokobanja*

Republička nautička manifestacija

■ Prvomajski uranak – Borsko jezero *1. maj, Bor*

Turistička manifestacija uz bogat kulturni i sportski program.

■ Molitva pod Midžorom *Durđevdan - 6. maja, Knjaževac*

Turističko- privredna manifestacija koja se održava u selima Vrtovac i Balta Berilovac. Započinje berbom cveća i bilja na Biljarni petak i ritualnim pletenjem venaca na reci.

■ Crnoreče *drugi vikend u junu, Boljevac*

Tradicionalna međunarodna manifestacija, koju poseti više od 20.000 ljudi. Obuhvata takmičenje trubača i koncert umetničke muzike zasnovane na tradicionalnom melosu.

■ Krajinski običaji

Treći vikend juna, Negotin

Posetioci uživaju u nadmetanjima svirača, prelja, pastirskim igrama, spremanju narodnih jela i na kraju izboru najlepše čobanice.

■ Vidovdanski noćni uspon na Rтанj

27. i 28. jun, Boljevac

Tradisionalni noćni uspon na vrh Rtnja pred izlazak sunca. Manifestacija okuplja planinare i turiste iz čitave Srbije.

■ Festival kulture mladih Srbije

Prva nedelja jula, Knjaževac

Jedinstvena smotra mladih Srbije, u svim oblastima umetničkog stvaralaštva.

■ Biljoberske svečanosti

Prva nedelja jula, Sokobanja

Turističko sportska manifestacija posvećena branju lekovitog bilja. Turistima se nudi i biljna parada, sajam lekovitog bilja, meda i zdrave hrane, kao i uspon na vrh Rtnja (1560 m).

■ Festival zabavne muzike za decu i mlade „TIN“

19. jul, Donji Milanovac

Muzička manifestacija koja neguje osim dečije i muziku namenjenu tinejdžerskom uzrastu po čemu je specifičan u zemlji. Festival je međunarodnog i takmičarskog karaktera.

■ Letnja regata Tekija – Kladovo - Kusjak

Zadnji vikend jula, Kladovo

Trodnevna regata Dunavom za rekreativce sa plovilima bez motora. Učesnicima regate se nudi i bogat zabavni program.

■ Etno Fest – Kladovo

Zadnja nedelja jula, Kladovo

Smotra narodnog stvaralaštva, hrane i pića, uz vecernje koncerte estradnih zvezda i nastupe folklornih društava. Etno Fest preiređuje i sajam MSP-a.

■ Vržogrnački točak

Prva polovina avgusta, Zaječar

Kulturno-zabavna manifestacija posvećena točku. Održava se u porti Vražogrnačke crkve gde folklorne grupe iz Srbije i inostranstva predstavljaju svoje običaje kroz pesmu i igru.

■ Prva harmonika Sokobanje, Međunarodni festival,

Prva nedelja jula – polufinalne i prva nedelja avgusta - finale, Sokobanja

Prva harmonika je manifestacija koja okuplja harmonikaše amatore iz svih krajeva sveta. Takmičarskog je karaktera, a u revijalnom delu nastupaju poznati muzičari iz zemlje i inostranstva.

■ Gitarijada u Zaječaru

Prva polovina avgusta, Zaječar

Ovo takmičenje mlađih neafirmisanih rok grupa okuplja već 40 godina na hiljade mlađih iz Srbije i iz susednih zemalja. Gitarijada obuhvata sadržaje poput YU rock kampa, programa Radija 202, kolonije vajara i slikara, koncerte na stadionu itd.

■ Dani Brestovačke banje

Treći vikend avgusta, Bor

Turističko kulturno sportska manifestacija koja se tradicionalno održava u banji sa velikim brojem posetilaca.

■ Zlatna truba Balkana

Treća nedelja avgusta, Zaječar

Takmičenje najboljih duvačkih orkestara i trubača iz Srbije i drugih balkanskih zemalja koji se nadmeću za titulu kralja trube i titulu najboljeg orkestra.

■ Zlatna bućka

Treća nedelja avgusta , Tekija (kod Kladova)

"Zlatna bućka" je turističko sportsko ribolovna manifestacija i takmičenje u ulovu ribe.

■ Sabor na Panadžur

Velika gospojina - 28. avgust, Knjaževac

U podnožju Stare planine u selu Jalovik Izvor održava se sabor narodne izvirne muzike koji okuplja pevače, harmonikaše, frulaše, gajdaše, trubače i bleh-orkestre.

■ Međunarodni sajam meda i vina

12. maja, Negotin

Manifestacija Sajam meda i vina ima međunarodni karakter i obuhvata predstavljanje vinara i pčelara iz cele Srbije, Bugarske i Rumunije. Obuhvata prezentacije vina i meda, predavanja, kulturno-umetnički program i izložbe.

■ Sačuvajmo gajde i stare igre,

Druga polovina septembra, Rudna glava kod Majdanpeka

Revijalni nastup KUD-ova sa izvornim narodnim igrama i nastupima gajdaša. U manifestaciji učestvuju kulturno-umetnička društva iz čitave Srbije.

■ Mokranjčevi dani

16 – 20 septembar, Negotin

Ovaj praznik muzike se organizuje u spomen najvećem srpskom kompozitoru Stevanu Stojanoviću Mokranjcu. Na festivalu gostuju najpoznatiji izvodjači iz Srbije i sa prostora bivše SFRJ, ali i mnogi poznati svetski pijanisti i horovi. Natpevavanje horova je svojevrsna kruna ove manifestacije, a u okviru pratećeg programa odvijaju se brojne izložbe slika, promocije knjiga, književne večeri.

Legenda

1 Tabula trajana

Imperator Cezar, božanskog Nerve sin, Nerva Trajan Augustus Germanik, vrhovni sveštenik, zastupnik naroda po četvrti put, otac domovine, konzul po četvrti put, savladavši planinsko i dunavsko stenje, sagradio je ovaj put.

2 Utvrđenje Dijana

Pored svoje vojne funkcije, utvrđenje je predstavljalo i važan ekonomski i svetilišni centar tadašnjeg dela Rimskog carstva.

3 Trajanov most

Dužina mosta se procenjuje na oko 1.130 m, a nosilo ga je 20 stubova. Do danas je sačuvan jedan stub i Kastel pontes, and underwater archeological exploration of bridge has been started.

4 Tvrđava Fetislam

Sagradili su je Turci u XVI i XVII veku. U tvrđavu se ulazilo preko dva pokretna mosta i kapije.

5 Kapetan Mišin konak i Tenkina kuća

Pripadali su najznačajnijim stanovnicima Poreča (Donjem Milanovcu) u XIX veku, Kapetanu Miši Anostasijeviću i Kapetanu Stefanu Stefanoviću Tenki.

6 Lepenski vir

Između 1965. i 1970. otkriveno je ribarsko lovačko naselje sa začecima kultivacije i domestifikacije. Tokom iskopavanja otkriveno je sedam sukcesivnih naselja i 136 objekata (kako stambenih, tako i sakralnih) koji su izgrađeni u periodu od oko 6500. do 4500. godine pre naše ere.

7 Arheološki lokalitet Okno

Po brojnosti i očuvanju arheoloških nalaza, ovaj lokalitet je jedinstven u svetu.

8 Šarkamen

Ovaj rezidencijalno memorialni kompleks potiče s kraja III i početka IV veka, iz perioda rimske vlasti poznate pod nazivom Tetrahija (vladavina četvorice).

9 Muzej Hajduk Veljka

Građena je sredinom XIX veka i najstarija je sačuvana varoška kuća u Negotinu.

10 Muzej Krajine

Na inicijativu četrdesetak najuglednijih porodica u Negotinu, 16. februara 1934. godine, odlukom tadašnjeg Bana Moravske banovine sa sedištem u Nišu, osnovan je Muzej u Negotinu.

11 Rajačke Pivnice

Rajačke pivnice ili pimnice kako ih sami meštani nazivaju (izraz potice od glagola - pijmo, pititi) predstavljaju jedinstveni primer vinskog sela.

12 Muzej Rudarstva

Jedinstvena ustanova u Srbiji i jedna od retkih u Evropi koja se bavi istraživanjima i prezentacijom života i rudarenja. Fond od preko 20000 eksponata predstavlja pravu riznicu predmeta razvrstanu kroz arheološku, etnološku, istorijsku, umetničku, tehnološku i mineralošku zbirku. Razvrstani po vremenu kada su nastali obuhvataju period od 4500. god. p.n.e. do današnjih dana.

13 Felix Romuliana

Felix Romuliana, carska palata rimskog imperatora Gaja Valerija Galerija Maksimijana, podignuta u 3. i 4. veku naše ere. Pod zaštitom je UNESCO.

14 Radul Begov Konak

Radul-begov konak sa početka XIX veka, jedan je od najstarijih objekata u Zaječaru. Konak ima prodajnu galeriju slika, skulptura i proizvoda domaće radinosti. Mesto je na kome se održavaju promocije knjiga i književne večeri.

Legenda

15 Pozorište Zoran Radmilović

Pozorište je osnovano 1947. godine, a od 1993. osniva se fondacija "Zoran Radmilović", i počinje održavanje pozorišne manifestacije "Dani Zorana Radmilovića".

16 Narodni muzej

Narodni muzej u Zaječaru je osnovan 1951. godine kao zavičajna zbirka. Kulturno-istorijski značaj eksponata svrstavaju Narodni muzej u Zaječaru u red najznačajnijih muzeja u Srbiji. Pojedini eksponati zauzimaju istaknuto mesto u svetskoj kulturnoj baštini (mozaici, skulpture, arhitektonska dekoracija carske palate Romuliana).

17 Istorijski arhiv

U depoima Arhiva nalazi se 2000 metara dužnih arhivske građe različite provenijencije nastale radom državnih organa, finansijskih, prosvetnih, kulturnih, crkvenih organizacija i institucija, kao i porodična i lična arhivska građa značajnih stvaralača.

18 Muzej Timočke bune

Muzej (smešten u staroj apsani) adaptiran je 1983. godine - tačno na stogodišnjicu od početka Timočke bune.

19 Zavičajna kuća Ljubinke Savić – Grasi

Kuća je sagrađena krajem 19. veka. Rekonstruisana je u potpunosti i pretvorena u Zavičajnu kuću vajarke Ljubinke Savić – Grasi u selu Ilino kod Boljevca.

20 Vrmdžanski grad

Na krečnjackom rtu, u dolini Pakleša, nalaze se zidine starog grada za koga meštani kažu da je "latinski". Grad je iz rimskog doba i nastao je u periodu do VI veka u vreme vladavine cara Justinijana.

21 Česma Kneza Miloša

Zahvaljujući blagotvornoj sokobanjskoj lekovitoj vodi, Knez Miloš Obrenović je bitno popravio svoje zdravlje. Zato dade nalog da se na ulazu u Banju izgradi spomen česma.

22 Sokograd

Sokograd je postojao i u periodu Vizantije, i najverovatnije obnovljen za vreme vladavine cara Justinijana, u VI veku nove ere.

23 Zavičajni muzej

Muzej raspolaže eksponatima iz oblasti arheologije, etnologije i istorije. Ispred muzeja je uređen amfiteatar koji se u letnjoj sezoni koristi za pozorišne predstave, književne večeri ili neke druge manifestacije.

24 Amam

Jedini je stari turski amam u funkciji na ovim prostorima.

25 Legat galerija

Legat Miluna Mitrovića, akadem-skog slikara iz Beograda, po rođenju Sokobanjanina. Likovna kolonija "Sokograd" svake godine okuplja eminentne umetnike i obogaćuje zbirku galerije.

26 Timacum minus

Vojno utvrđenje i prateće naselje datiraju iz I veka naše ere. Unutrašnjost utvrđenja ispunjena je različitim građevinama, a po obodu su rimska kupatila-terme i nekropole.

27 Areheo - etno park Ravna

Arheološki i etno park, sa brojnim spomenicima iz rimskog perioda, kao i muzejom vinogradarstva i vinarstva i rekonstruisanim seoskim kućama iz 19 veka.

28 Zavičajni muzej

Jedan od najboljih srpskih muzeja, sadrži i jedinstvenu svetsku izložbu dvoprednjih vunenih čarapa – muzej čarapa u okviru stalne postavke.

29 Kuća Ace Stanojevića

Kuća radikalског prvaka i predsednika Narodne skupštine Srbije u kojoj je prikazan građanski enterijer sa kraja XIX i početka XX veka.

Legenda

1 Đerdapska klisura

Đerdapska klisura je najveća u Evropi. U njoj je Dunav nazuži i njudublji. Poznata je i kao "Željezna vrata", zbog svoje moći, čudljivosti i neprohodnosti.

2 Rajkova pećina

Rajkova pećina je dobila ime po čuvenom Rajku Vojvodi, za koga se prepostavlja da je živeo u 19. veku. On je, po predanju, danju bio mehanđija, noću je pljačkao turske karavane, a blago sakrivaо u ovoј pećini.

3 Valja prerast

Zaštićeni prostor prerasti obuhvata i prelepу istoimenu planinsku reku, koja ispod nje prolazi.

4 Vratnjanske kapije

Na bistroj planinskoj rečici nalaze se ogromna vrata-kapije, delo prirode.

5 Crni Vrh

Crni Vrh visine 1043m je deo šumskog kompleksa Kučaja i predstavlja njegov najseverniji deo. Ima prijatnu planinsku klimu koja svojim sedativnim svojstvima pruža mogućnost za rekreativno-terapeutsko delovanje. Trenutno postoji skijaški staza sa ski liftom duzine 1050m i kapaciteta 90 mesta.

6 Stol

Ova planina udaljena 20km severno od Bora predstavlja nesvakidašnju oazu zelenila, tišine i cvetnih livada. Pogodna je za planinaranje, alpinizam, paraglajding, lov. Uređeno je 13 planinarskih pešačkih staza.

7 Dubašnica

Planinska visoravan Dubašnica je najveći krečnjački kompleks u Srbiji. To je kraška površ površine 82km², izuzetne lepote i neteknute prirode, prosečne visine 900m. Bogata brojnim površinskim i podzemnim oblicima reljefa, šumom, pašnjacima i livadama. Područje je veoma bogato raznovrsnom divljači: vuk, lisica, ris, divlja mačka, srna, gorski jelen.

8 Lazareva pećina

Lazareva pecina je rečna, izvorska pećina. Ukupna duzina pećinskih kanala je 9.505m, dok je za turističku posetu uređeno 800m staze.

9 Zlotske pećine

Najveća pećinska dvorana u celoj Srbiji je Koloseum, sa prečnikom od nekih 60ak metara, i 50 metara visine i nalazi se u Zlotskoj pećini.

10 Lazarev kanjon

Kanjon Lazareve reke deo je zaštićenog prirodnog dobra prve kategorije. Usečen u debele krečnjačke stene Malinika jedinstveno je stanište endemske i reliktne vrste biljaka i životinja. Bez stručne vodičke službe poseta kanjonu je zabranjena.

11 Bogovinska pećina

Bogovinska pećina je najduža pećina u Srbiji (dužina istraženih kanala je preko 7,5 km). U prvih 300 m u pećini postoje delimično uređene staze. Bogovinska pećina je zastićena zakonom kao spomenik prirode.

11 Stara planina

Glavni venac Stare planine prostire se približno od Zaječara do Crnog mora u dužini od oko 550 km. Najviši vrh Srbije Midžor (2169m) nalazi se na Staroj planini u opštini Knjaževac. Planina je atraktivna za bavljenje zimskim sportovima, postoji izgrađena skijaška infrastruktura, ali i leti za prijatan odmor i šetnje.

Legenda

1 Manastir Sv. Trojice

Predanje kaže da je u ovom manastiru kći kneza Lazara, udata za sultana Bajazita, našla utočište kada je pobegla iz logora njegovog pobjednika hana Timura.

2 Crkva Sv. Petra i Pavla

Posvećena je Sv. apostolima Petru i Pavlu koje su majdanpečki rudari uzeli za svoje zaštitnike.

3 Manastir Vratna

Manastir Vratna se nalazi na oko 40 kilometara od Negotina u samom podnožju čuvenih Vratnjačkih kapija. Osnovan je u XIV veku, a deo manastira podignut je 1415. godine. Danas je aktivni ženski manastir. Crkva manastira Vratne posvećena je Vaznesenju Gospodnjem (Spasovdan).

4 Crkva Sv. Trojice

Nalazi se u samom centru grada na uglu Trga Stevana Mokranjca i ulice Hajduk Veljka i svojom monumentalnošću i arhitektonskim vrednostima daje poseban vizuelni pečat starom gradskom jezgru Negotina. Pod zaštitom je države.

5 Manastir Koroglaš

Prepostavlja da ga je zidao Kralj Milutin početkom XIV veka. Narodno predanje kaže da je na tom mestu sahranjen Kraljević Marko pošto je ranjen, na Šarcu, preplivao Dunav iz Vlaške nakon bitke na Rovinama.

6 Manastir Bukovo

Najstarije i najvrednije freske u manastiru su: Bogorodica sa Hristom - na svodu i freska Arhanđela Mihajla na ulazu u Crkvu.

7 Manastir Sv. Petra i Pavla

Manastir se nalazi na obali Grliškog jezera. Nastao je u starijem periodu srednjeg veka. Natpis iznad ulaza u manastir govori da je manastir 1804. godine dozidao i na njemu prepravke izvršio pop Radosav Živković, jedan od prvih ustanika u ovom kraju.

8 Manastir Suvodol

Manastir Suvodol se nalazi u ataru sela Selačka. Manastir je sagrađen na zaravni usečenoj u planini Manastirska Glama i posvećen je Rođenju Presvete Bogorodice. Danas je Suvodol ženski manastir.

9 Crkva u Sumrakovcu

Crkva u Sumrakovcu posvećena je stradanju Isusovom.

10 Manastir Krepičevac

Nalazi se 4km severno od sela Jablanice u klisuri Radovanjske reke. Manastir je građen početkom XVI veka. Krepičevac je mala trolisna građevina, bez kubeta. Građen je pod uticajem moravske škole. Danas je ženski manastir.

11 Crkva Sv. Ilike

Nalazi se u Boljevcu. Podignuta je 1861. godine, a oslikana 1863. godine. Jednobrodna je građevina sa pripratom na zapadnoj strani i oltarskom apsidom na istočnoj strani.

12 Manastir Lozica

Manastir se nalazi u podnožju obronka Rtnja, 3 km od Krivog Vira. Posvećena je Sv. Arhanđelu, i na taj dan se meštani sakupljaju i obeležavaju crkvenu slavu. Prvi put spominje se u turskom popisu 1455 godine. Obnovljana je 1680. godine i 1850. godine. Crkva je moravskog tipa.

13 Manastir Jermenčić

Nalazi se na Ozrenu, na 850 m nadmorske visine. Manastir Jermenčić ima crkvu Sv. Arhangela Gavrila i Mihaila, praznik koji se slavi 26. jula. Na taj dan žitelji Resnika, Sokobanje i banjski gosti priređuju svetkovinu u dvorištu manastira.

Crkve i manastiri

14 Hram Sv. Preobraženja Gospodnjeg

Crkva se nalazi u strogom centru Sokobanje, na mermernom šetalištu. Crkva poseduje dobro sačuvanu arhivu od 1835. godine, sve izuzev perioda od 1912. do 1918. godine kada su bugarske okupacione snage spalile crkvene spise iz tog perioda.

15 Crkva Sv. Đorđa

Gradnja Crkve "Sveti Đorđe" u Knjaževcu počela je odmah posle oslobođenja od Turaka u čast prvog dolaska Knjaza Miloša u Gurgusovac (jula 1833), a završena je 1835. Od znamenitosti ove crkve izdvajaju se Jevđelje iz 1805. dar Kneza Miloša i srebrni krst (1866).

16 Crkva Sv Bogorodica

Podignuta je u XIV veku od strane nepoznatog krtitora. Živopis je većim delom očuvan a radila su ga dva majstora. Više kompozicija na freskama u Donjoj Kamenici predstavljaju dela izuzetne umetničke vrednosti.

17 Manastir Sv. Trojica

Crkva je zadužbina srpskog despota Lazara, najmlađeg sina Đurđa Brankovića, kako svedoči natpis iz 1454. godine. Unutrašnjost crkve je bila oslikana, ali je danas živopis gotovo u celini uništen. U manastiru žive monahinje, koje, pored svojih dnevnih obaveza, prave ikone i ostale verske predmete.

Turističke organizacije:

Boljevac

Kralja Aleksandra 17/1
Tel: 030/63 593, fax: 030/61 883
Mail: tooboljevac@nadlanu.com

Bor

Moše Pijade 19
Tel: 030/459 020, 459 021
Mail: tob030@nadlanu.com

Zaječar

Svetozara Markovića 2
Tel: 019/421 521
Mail: toozajecar@nadlanu.com
www.toozajecar.co.rs

Kladovo

Dunavska 16 a
Tel: 019 801-690
Mail: tookladovo@gmail.com

Knjaževac

Miloša Obilića 1
Tel: 019/730 988, 735 230
Mail: toknjazevac@nadlanu.com
www.toknjazevac.org.rs

Majdanpek

Ulica Kralja Petra I bb
19220 Donji Milanovac
Telefon/faks: 030/590 184
e-mail : office@toom.rs
Kancelarija u Majdanpeku
Telefon/faks: 030/584 204
e-mail: rajkova.pecina@toom.rs
www.toom.rs

Negotin

Vojvode Mišića 25
Tel/fax: 019/547 555
Mail: toonegotin@gmail.com
www.toon.org.rs

Sokobanja

Trg oslobođenja 2
Tel: 018/833 988
Mail: otks_sokobanja@beotel.rs
www.otks.org.rs

Informacije o smeštaju i restoranima

se mogu naći na www.traveleastserbia.org

Zahvaljujemo se na ustupljenim fotografijama koje su korišćene u ovom Vodiču Raši Milojeviću, Dragaru Bosniću, Radovanu Magdaleniću, turističkim organizacijama, kao i ostalim institucijama.

Regionalna agencija za razvoj istočne Srbije
Regional Development Agency Eastern Serbia

RARIS - Regional Development Agency Eastern Serbia
Trg oslobođenja 1, 19000 Zaječar, Srbija
tel +381(0)19 426 376, 426 377
www.raris.org
www.traveleastserbia.org

Canada Fund of
Canadian Embassy in Belgrade

Tourist guide of Eastern Serbia is implemented within the project "Promoting Economic Development in Eastern Serbia," supported by Canada Fund of Canadian Embassy in Belgrade.